

et tydeligere Billede af Helvede, end naar vi se et Rige hærgnet af Krig". Saaledes fortsættes der Side efter Side. Jeg har alle disse Udtalelser her, og ærede Medlemmer ville efter Mødet kunne faa Lov til at se disse Bøger. Jeg har her en Række Bøger, hvori mange bekendte og udmærkede Mænd udtale sig om Krigen. Der er f. Eks. her en Bog, som findes oppe paa det kgl. Bibliotek, en Oversættelse af Leo Tolstoj's Artikler, der stod i „Times", det meget bekendte store engelske Blad, og hvor han begynder med at sige: „Atter Krig! Atter Lidelser, unødvendige for nogen, uden virkelig Grund! Atter Svig, atter almindelig Fordummelse og Menneskehedens Fornedrelse!" Og saadan bliver han ved Side op og Side ned. Nu er der ganske vist et langt Spring fra Leo Tolstoj til Poul Sveistrup, men jeg har villet tage ham med, den afdøde Rigsdagsmand, i øvrigt paa sin Vis en meget betydelig Mand, som vi vel kunde være uenige med, men en Arbejdskraft. Ærede Medlemmer vide, at denne Mand viede en meget stor Del af sit Liv, i hvert Fald de første Aar af sin politiske Tilværelse til at kæmpe mod Krigen og Militarismen. Poul Sveistrup har indlagt sig megen Fortjeneste af det Venstre, der nu har Magten. Han sammenligner Krigen med et almindeligt Slagsmaal, og han siger i en lille Pjece, „Fredsvennernes Katekismus", udgivet i 1890, blandt andet: „Om Per eller Poul sejrer i Slagsmaalet, vil jo afhænge af, hvem der har de solideste Næver og det bedste Greb paa at bruge dem. Slagsmaalet oplyser intet om, hvem der havde Ret. Det var et mægtigt Fremskridt for Sandhed og Ret, da Proces imellem Per og Poul traadte i Stedet for Slagsmaal, men et lige saa stort Fremskridt staa endnu tilbage, nemlig at sætte Voldgift i Stedet for Krig." Den Mand, som sidder i Arresten ovre i Aarhus, har blot draget Konsekvensen af alle disse gode Mænds Udtalelser. Han er, som jeg nævnede, maaske noget naiv, men han er en ærlig Mand — deri adskiller han sig meget fra mange forskellige Folk, deriblandt ogsaa fra Rigsdagsmænd i Almindelighed. Jeg haaber som sagt, at den højtærede Forsvarsminister, med hvem jeg i Gaar havde en Samtale om denne Sag, ikke vil nøjes med at skaffe sig Underretning om Sagens Enkeltheder; — det er ikke det, det kommer an paa; — men at han vil benytte sin Magt og Indflydelse til at øve Humanitet. Jeg vil ikke sige, at meget vil blive ham tilgivet, om han gør det, men det vilde da i hvert Fald forstaaes, at det i disse Tider ikke er helt forgæves, at man retter en Henvendelse til de demokratiske Mi-

nistre om at skride ind, hvor Lovene ere Udtryk for gamle hensmuldrede Tiders barbariske Tankegang. Thi det er dette, som er Sandheden i denne Sag. Der kan være Medlemmer, som synes, det er en lille Sag, her tales om, en ubetydelig Sag i Sammenligning med de mange andre, f. Eks. Kirkesager; men det er det slet ikke. Vi have jo kun dette ene Sted, her i denne Sal, hvor der kan tales frit. Her skal Slaget staa. Herfra skulle Lovene ændres og Begreberne i meget betydelig Grad forandres, hvor det drejer sig om at skride ind mod bureaukratiske Afgørelser. Og jeg haaber som sagt, at vi ikke alene, saaledes som jeg nu, drage denne Sag frem, men at vi, hver Gang der foregaar saadanne Overgreb ude i Landet, ville skride ind og tage Affære. Jeg tvivler ikke om, at Resultatet vil blive, at i Løbet af nogle faa Aar have vi en Reform af vor militære Retspleje, som udrydder alt, hvad der nu findes af Barbari i den.

Maa jeg, inden jeg slutter denne Sag, sige, at Straf i mørk Arrest kan jo være endnu værre, end den vil blive i Aarhus, hvor der er en ny Bygning. Hvis det var herovre i København, vilde Udtaaelse af mørk Arrest betyde en maaske dobbelt saa stor Straf, som den betyder i Aarhus. I det hele ere mange af de militære Arrestrum, som ogsaa det ærede Medlem fra Stege (Jessen) paaviste i Fjor, da han havde denne Sag fremme, af den Beskaffenhed, at vi ikke kunne være dem bekendte. Jeg forstaaar egentlig ikke, hvor det kan være, at det betyder saa lidt, at der siges noget om disse Forhold her i Rigsdagen. Her er jo et Forhold, hvor Myndighederne kunde skride ind og Ministeren paa egen Haand kunde træffe en Afgørelse. Hvorfor skal der saa gaa lange Tider, mange Aar, inden der sker en Forandring? Vi vide jo dog, at en Dag sker der en Forandring; der er ikke et Medlem i denne Sal, som ikke er klar over, at om 20 Aar eksistere saadanne Forhold som de, jeg har omtalt, og som give Anledning til Kritik, ikke mere, og om et halvt Hundrede Aar ville Historikerne dømme den Tid, der opretholdt disse Straffe. Men naar vi saaledes vide, at om nogle Aar, mange eller færre, vil der ske et Fremskridt, hvorfor kunne vi da ikke give os Fremskridtet i Vold; hvorfor holde vi os da tilbage? Vi holde os i nogen Grad tilbage, fordi der i dette Land er saa mange, som stole paa Organisationerne og Førerne. Men Førerne gøre ikke ret meget. Jeg haaber som sagt, at den højtærede Forsvarsminister i denne Sag vil vise sig at være en god Fører, og at han vil skride ind.